

УДК 561.28:631.527

ВПЛИВ ЕМ-ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОЖАЙНІСТЬ ГЛИВИ ЗВИЧАЙНОЇ (PLEUROTUS OSTREATUS)

Л. М. Горшкова¹, Є. В. Верченко²

^{1,2} Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, вул. Києво-Московська, 24, Глухів, 41400, Україна

Збір дикорослих грибів з кожним роком знижується, так як на умови їх зростання несприятливо впливають нерегульоване відвідування населенням рекреаційних лісів, неправильний збір грибів, розпушування підстилки, витоптування ґрунту, зростаюче забруднення навколишнього середовища. У зв'язку зі зменшенням фізичних навантажень людини вимоги до калорійності продуктів харчування стали в даний час меншими. Гриби. Володіючи високим вмістом білків, вітамінів, екстрактивних і мінеральних речовин, є цінним продуктом і відповідають сучасним вимогам калорійності харчування. Тому число споживачів грибних продуктів постійно збільшується, що робить доцільним розширення їхньої культури [1]. Культивування їстівних грибів дозволить запобігти харчові отруєння (часто з летальним результатом), викликані споживанням в їжу дикорослих грибів. Штучне культивування дає можливість використовувати для вирощування їстівних грибів субстрати, мало придатні для будь-яких інших цілей [3].

Найбільш популярним видом грибного бізнесу є вирощування глив. Глива – цінний їстівний гриб, культура якого широко розповсюджена в багатьох країнах світу. За умов тепличного вирощування та використання ЕМ – технологій одна грибна грона може досягати ваги в 1,5-2кг. Грибниця гливи звичайної росте швидко і відрізняється целюлозоруйною властивістю, що дає можливість використовувати для штучного вирощування різноманітні рослинні відходи, наприклад: лушпання соняшника, соломі різноманітних зернових культур, тирсу листових дерев тощо [1].

Вирощування гливи складається з наступних етапів підготовки роботи, фасування грибних блоків, обростання міцелію в мішках (інкубація), плодоношення, збір врожаю, переробка і реалізація кінцевого продукту [3].

На жаль хімічні засоби захисту рослин – пестициди забезпечили лише короточасне рішення проблеми врожаю та викликали ланцюг негативних явищ у навколишньому середовищі, у тому числі і погіршення здоров'я населення [4].

Після обробки ЕМ-препаратами підвищується стійкість рослин до приморозків до хвороб, плодоносить рослина довше, плоди дозрівають швидше і стають смачнішими та й зберігаються довше, а

ще, завдяки ЕМ-препаратам, виводяться радіонукліди та солі важких металів [4].

З урахуванням вищезазначеного, темою статті «Вплив ЕМ-технологій на урожайність Гливи звичайної (*Pleurotus ostreatus*)».

Метою нашого дослідження було: теоретичне обґрунтування та експериментальне дослідження впливу ЕМ – технологій на врожайність Гливи звичайної.

Умови, матеріали та методи проведення дослідження

Для дослідження фізіологічної реакції росту і розвитку гливи були проведені спеціальні досліді, в яких гриби вирощували в однакових умовах, але з додаванням «Байкалу ЕМ-1» і без його додавання. Субстратом для вирощування служила подрібнена солома пшениці, яку для знезараження обробляли паром. Після охолодження, перед вивантаженням на робочі столи, субстрат обробляли робочим розчином препарату «Байкал ЕМ-1» концентрацією 1:100. Контейнер, куди додали «Байкал ЕМ-1», взяли за експериментальний варіант, а другий контейнер – контрольний варіант. Зразкова витрата робочого розчину препарату 10 мл. Потім проводили засів міцелію (витрата міцелію 700 г на мішок) і заповнювали контейнер 1 м² вагою 5 кг. Засіяні блоки залишали в кімнаті до 3 тижнів при температурі 25–30°C. У блоках прорізували вентиляційні отвори – 10–12 штук на мішок.

Результати досліджень

Таблиця

Урожай гливи звичайної, кг

Варіант досліджу	Урожай по хвилям					
	Перша	% до контролю	Друга	% до контролю	Третя	% до контролю
Контрольний	3,0	-	4,6	-	1,6	-
Експериментальний	4,1	27	5,8	20	2,4	33

Перед плодоношенням блоки підвішували в цеху для дозрівання. Для виходу плодових тіл на блоці додатково проводили велике число вертикальних розрізів. Відстані між блоками 10-15 см, відстань між лініями 1 м. Температура в приміщенні на цьому етапі підтримували рівною 17–19°C і проводили нагнітання вологого повітря. Освітлення на цьому етапі обов'язково, для цього використовували ЛД – 80 в кількості 1шт. на 9м². Освітлення проводили протягом 14 годин: з 7-00 до 21-00 [2].

Таким чином було виявлено стимулюючу дію ЕМ – препарату «Байкал ЕМ-1» на урожайність: швидкість росту і формування плодових тіл гливи. З 1м³ контрольного варіанту зібрали 9,2 кг грибів, а з експериментального варіанту – 12,3 кг. Тобто, врожайність збільшується на 25%.

Література

- 1.Гарибова Л. В. Выращивание грибов /Лидия Васильевна Гарибова. – М.: Вече, 2005. – 96 с.
- 2.Гайслер Л. И. Выращивание грибов шампиньонов и вешенки обыкновенной / Лариса Ивановна Гайслер. – Кишинев, 1989. – 53 с.
- 3.Горленко М. В. Все о грибах / М.В. Горленко, Л.В. Гарибова, И. И. Сидорова. – М.: Лесная промышленность, 1985. – 53 с.
- 4.Доповнення до переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. – Київ, 2002. – 151 с.